

Izsák Izsákné

Ez édesanyám, Izsák Izsákné (szül. Legmann Ráchel) leánykori fényképe. A képet a híres kolozsvári Janovics testvérek készítették műhelyükben, valamikor 1906-ban vagy 1907-ben. Ekkor már édesanyám menyasszony volt, ha jól tudom. 1907-ben házasodtak össze apámmal. A Janovics testvérek mellett híres volt még az ugyancsak kolozsvári Veress fényképész, aki ragyogó felvételeket készített a városról. Fényképgyűjteményét ma a kolozsvári Egyetemi Könyvtárban őrzik. Nem tudom sem Janovicsékról, sem Veressről, hogy zsidó származásúak voltak-e.

Édesanyám 1884-ben született, Drágban. Drág egy Kolozsvár melletti román falu, körülbelül 40 kilométerre fekszik Kolozsvártól, északnyugati irányban. Az anyai nagyapám, Legmann Rudolf 1856 körül született, Drágban volt gazdálkodó. Saját és bérelt földön gazdálkodott. A gazdaságban a család mellett természetesen béresek is dolgoztak, akik a faluból kerültek ki. Kiváló baráti kapcsolatban élt a falu román ortodox (görögkeleti) papjával és a falusi emberekkel, akik nem felejtették el nagyapám emberségét: az első világháború alatt nagyon sok férfit elvittek katonának a faluból, és az özvegyeiknek nagyapám támogatást nyújtott, búzalisztet, málélisztet adott nekik. Nagyanyámra, Legmann Rozáliára (született 1878-ban) alig emlékszem, tíz éves voltam, amikor meghalt. Anyámnak két testvére volt, Miksa és Irén. Édesanyám hogyan nevelkedett, és hogy hol végezte az elemi, azt nem tudom. A négy polgárit Budapesten járta. A nagybátyjánál lakott. Édesanyám ott nagyon gazdag művelődési életet élt. Színházba járt, folyóiratokat, irodalmat olvasott. Miután hazament Drágba, folyóiratokat járatott Pestről: a ?Magyar Lányok?-at és a Kiss József költő által alapított kiváló irodalmi lapot, ?A Het?-et. Édesanyám nagyon szerette a népművészetet, ő nevelt rá engem is a népművészet szeretetére. Gyermekkoromban többször vittek a szüleim anyám szüleihez látogatóba. Szép falusi házuk volt nagy udvarral, istállóval és kerttel. Nagyon civilizáltan éltek. A ház mögött egy nagyon szép kert volt. A kertben volt egy régi ribizli sor egészen végig. Közte egy kis sétány húzódott. A kert végében egy öreg diófa volt s alatta egy kőasztal. Voltam abban a kis szobában, amelyben anyám a lánykorát töltötte. A szobából nagyon szép kilátás nyílt a kertre. A szobájának az ablaka alatt éveken át egy gyönyörű virágszőnyeg volt. Anyám nagyon szerette a virágokat. 1926-ig Marosvásárhelyen éltünk. Emlékszem arra, hogy a Főtéren volt akkoriban egy kis sikátor, ami felvezetett a református kollégiumhoz [a mai Bolyai Farkas Líceumhoz]. Ma már megszűnt ez a sikátor, beépítették. Mikor a hetipiac volt, a sikátor Nagypiac felé eső részében voltak a sültet készítő asszonyok. Sült kolbászt, tordai pecsenyét és mást készítettek, finom kenyeret adtak hozzá és uborkát. Anyámmal voltam éppen akkor a piacon, és kértem anyámat, hogy vegyen nekem kolbászt. Vett is, kaptam hozzá egy szelet nagyon finom házi kenyeret és egy uborkát. Vagy talán savanyú uborka, vagy vizes uborka volt. Nyilvánvaló, hogy nem volt kóser a kolbász, de egyáltalán nem mondta azt anyám, hogy ezt nem szabad megenni, minden további nélkül megvette nekem. 1926-ban Nagyváradra, majd Temesvárra költöztünk. A háború után a temesvári lakásunkat az állami betegsegélyző épületéhez csatolták. Anyámat elköltöztették, és kapott a várostól egy szobát konyahasználattal. Ott halt meg szegény, súlyos betegen, rákban, 1957-ben.